

Vybrané kapitoly z pedagogiky a pedagogiky předškolního věku

Rodina a její vliv na rozvoj dítěte

Veronika Najvarová

1

Rodina a škola

– Co se Vám vybaví, když se řekne rodina/rodiče? Jak o rodičích mluví učitelé v MŠ, kde jste na praxi?

práce ve skupinách – zapište 5 hlavních myšlenek

2

Rodina a mateřská škola

- původně Opatrovny (1. pol. 19. st.) – rozšíření manufakturní výroby, matky se musely zapojit do výrobního procesu;
- německé Kindergarten neboli dětské zahrádky podle Friedricha Fröebela (2. pol. 19. st.) – pro matky s dětmi, učily se o ně starat;
- 1. mateřská škola 1869 (Marie Riegrová Palacká), inspirace z Francie, celodenní provoz, strava a ošacení pro nejchudší;

3 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

3

Oficiální mateřská škola

- 22. června 1872 výnosem Ministerstva školství

Učitelka mateřských škol (pěstounka)

Ku přijetí do jednoročního kursu ku vzdělání pěstounek pro školy mateřské je žadatelce třeba:

- aby jí bylo 16 let;
- mravní bezúhonnosti a tělesné spůsobilosti;
- přípravného vzdělání nařízeného pro přijetí do ústavu ku vzdělání učitelek (prokazaného přijímací zkouškou);
- hudebního sluchu a dobrého hlasu zpěvného. - Ministerstvo vyučování 3. června 1881, č. 5901.^[4]

4 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

4

20. století a reformní hnutí

- doplnění rodinné výchovy a
- příprava na základní vzdělání.
- Václav Příhoda a „Globální model“ x Jan Uher a struktura a obsah
- Ida Jarníková začala pracovat s prvním rámcovým vzděláváním (rozdělila rok na části)
- Anna Süssová rozdělila prostory mateřské školy a zabývala se jejím vybavením.

Mateřské školy za doby komunismu

- doplnění rodinné výchovy;
- výchova socialistického občana;
- od roku 1976 přesunutí učiva 1. ročníku do posledního ročníku MŠ, děti přetížené, nezralé, výuka čtení, psaní, počítání, přetížení kognitivní stránky dětského vývoje.

Vývoj mateřských škol po r. 1989

- osobnostně orientovaný cíl předškolní výchovy;
- individuální přístup k dítěti;
- empatie ze strany učitele;
- rodiče jako partneři;
- integrace dětí se speciálními potřebami a interkulturní výchova

Teorie rodiny - Rodina jako edukační prostředí

- rodina orientační (orientuje člověka v dětství)
- rodina prokreační (přebírání rodičovských rolí)
 - rodina nukleární (s dvougeneračním jádrem)
 - rodina širší
 - funkční rodina (nenarušená)
 - problémová rodina (poruchy některých funkcí)
 - dysfunkční rodina (vážnější poruchy bezprostředně ohrožující)
 - aifunkční rodina (přestává plnit své základní účely)
- Funkce rodiny?

Funkce rodiny

- Biologicko-reprodukční funkce
 - Ekonomicko-zabezpečovací funkce
 - Ochranná funkce
 - Výchovná funkce
 - Socializační funkce
- Setkali jste se s rodinou, která ve svých funkcích selhává? Co dělat, když funkce rodiny selhává? Jak se k takové situaci staví škola?

9 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

9

autoritativní

kázeň

svoboda

liberální

parti-
cipace

demokratický

setkání dvou výchovných stylů
a jeho důsledky pro žáka

10 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

10

- Teorie přenosu vzdělanostních nerovností
- Bernsteinova teorie jazykového kódu

Diagnostické metody rodinného prostředí

- Které diagnostické metody považujete k diagnostice rodinného prostředí za vhodné? Jaké nástroje?
- Co považujete za efektivní?

- Jaké informace mohou být pro MŠ potřebné? Jak je získat?

Zahraniční (výzkumná) zjištění

- až 40% úspěchu žáka ve škole můžeme vysvětlit kvalitou rodinného prostředí;
- učitel si nemůže dovolit ztratit rodiče pro spolupráci;
- výzkum říká, že efektivní učitelé a úspěšné školy, zapojují rodiče do spolupráce a do života školy;
- zodpovědnost za vzdělávání dítěte má rodič, má právo na informace, vysvětlení, plán;
- rodič není odborník na vzdělávání.

13 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

13

Literatura

- Syslová, Z. a Kratochvílová, J. (2017) Pedagogická diagnostika v práci učitele mateřské školy. In Dagmar Pilařová. Školní zralost a její diagnostika. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe.
- Syslová, Z., Kratochvílová, J. a Fikarová, T. (2018) Pedagogická diagnostika v mateřské škole. Práce s portfoliem dítěte. Praha: Portál.
- OECD (2012), Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Czech Republic 2012, OECD Publishing.
- Webster-Stratton, C. (2011) The Incredible Years. Parents, Teachers, and Children's Training Series. Seattle: Incredible Years, Inc.
- Webster-Stratton, C. (2012) Incredible Teachers. Nurturing Children's Social, Emotional, and Academic Competence. Seattle: Incredible Years, Inc.

14 Katedra primární pedagogiky

MUNI
PED

14

**MASARYKOVA
UNIVERZITA**